

Чжоу Чженьюй
аспірант,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

РОЛЬ КОМПОЗИТОРІВ У СТАНОВЛЕННІ ХОРОВОЇ КУЛЬТУРИ КИТАЮ

Досліджуючи та вивчаючи батьківщину хорової музичної культури, китайські музиканти відчували її глибинну та близькість ідеалів (культ краси, природи, любові, мрії, трагічне переживання самотності, пригнічення, смерть, туга за батьківщиною, конфлікт мрії і дійсності) з традиціям власної національної культури. Зазначені теми та ідеали європейського хорового мистецтва знайшли специфічне відображення у роботах видатних композиторів Китаю.

Саме завдяки плідній роботі композиторів, що переймали досвід західних країн та писали твори для хорового виконання, у ХХ столітті набув популярності такий вид музичного мистецтва як хор [2].

Так, відомі композитори Чжао Юаньжень, Йй Юмей, Хуан Цзиу, спираючись на досягнення зарубіжних композиторських шкіл та національні традиції, створили ряд творів, які використовувалися в навчальному процесі. Знаковою роботою Чжао Юаньжень є «Викликаю, 18 березня!» У даному творі композитор гнівно засуджує загарбницьку політику іноземців та згадує криваві події 18 березня, коли були жорстоко вбиті патріоти Китаю, які стали невинними жертвами у кривавій боротьбі.

Ще однією важливою роботою цього композитора вважається «Морська мелодія». За стилем вона дуже близька до європейської ораторії, наповнена глибоким трагізмом. Композитор використав складну структурну форму, спираючись на варіативність лейтмотивів та тональностей. Твір було створено у 1927 році, було покладені на музику вірші відомого поета Сю Чжима. У творі розповідається про дівчину, що мріяла звільнитися від оков феодалізму та вирватися зі смуги, однак «темні хвилі» старих суспільних устроїв захлиснули її. Структура усього твору чітка та сувора, у партії фортепіано зображено образ лютого океану, який бурлить, що трансформує фортепіанну партію з традиційного акомпонента в один із головних засобів виразності.

Цей твір не тільки відрізняється красою та емоційністю, яскравістю образів, а й спрямованістю до передачі інтонаційного колориту великої китайської нації, що проявилось у використанні народних мелодій та гармонії вокальних партій. Майстерність композитора проявилась у різноманітті хорових прийомів, вокальних партій, де максимально використані особливості голосу для створення яскравих образів. До

теперішнього часу це високохудожній хоровий твір, пронизаний високими ідеями часто виконується на уроках музики та на концертах. Цей твір дуже швидко завоював визнання у музичних колах та любов широкої публіки. Він по праву вважається одним із видатних хорових творів у Китаї [1; 3; 5].

Сяо Юмей як представник першого покоління професійних музикантів Китаю став одним з перших композиторів нової епохи, який працював над створенням хорового репертуару. В цей період він написав близько 20 творів для хору і у 1920-і рр. його твори побачили світ, серед яких «Вечірня пісня», «Кипарисовий гай», «Танець зустрічі зими», «Ніч на весняній річці», «Прощання» для жіночого хору та ін. Ці твори за стилем і художньому своєму втіленню близькі до творів легендарного композитора Лі Шутуна «Весняна подорож», «Ніч на весняній річці», «Схід сонця», «Великий Китай», «Повернення ластівки», які мають яскравий національний колорит, можна виявити вплив зарубіжних релігійних хорових співів. Незважаючи на те, що більшість творів на даному етапі були створені для використання в навчальних цілях, вони володіли певною художньою цінністю і містили ряд вимог до виконавців, що стимулювало підвищення їх виконавського рівня і мало велике значення для подальшого ефективного розвитку хорового виконавства в Китаї [4].

Слід відмітити, що на сьогоднішній день твори Лі Шутуна виконують більшість шкільних хорів.

Ще одна видатна постать серед композиторів Китаю – Чен Хун, він є автором творів «Передній край», «Військова пісня порятунку вітчизни», «Обійти супротивника з тилу», «На горі Тайханшань» Сі Синхая, «Повінь». Своїми роботами невід'ємний внесок у розвиток хорової культури Китаю також внесли Чжан Лилу («Червоний спис»), Сіана Юй («Співробітництво народу та солдат»), Шу Мо («Відвоюємо північний схід») Ша Мея та інші. Твори відрізняються простотою форми, швидким темпом, чіткою гармонією, більша частина з них розрахована на два голоси, вони розраховані на широкі народні маси.

Цзян Динсян, Лі Вейнен, Сі Сінхай, Фей Ке, Сіе Гунчена – композитори, що активно використовували хорові прийоми для того, щоб образно представити основні ідеї у творах: «Весняний вечір», «Вїзд із застави Ю-мен», «Думки вночі», «Нестихаючі води Цзялінцзян», «Увертюра 1942 рік», «Слова рибалки» [5; 1].

Отже, поява такої кількості видатних композиторів на музичній ниві у ХХ столітті сприяла активному розвитку хорового мистецтва Китаю, найкращі традиції якого були запозичені в західній Європі. Постаті саме цих композиторів є найбільш знаковими, оскільки на сьогоднішній день більшість з них включені до шкільної програми з музики.

Список використаних джерел:

1. Гун Ли Из истории возникновения китайской хоровой музыки. – С. 141-147. [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://rep.bgam.edu.by/xmlui/handle/123456789/59?show=full>.

2. У Хуань. Китайская художественная песня: история и теория жанра.: диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведения: 17.00.03 / У Хуань. – Харьков, 2016. – 231 с.

3. Цао Шо Ли Развитие хоровой музыки Китая в первой половине XX ст. С. 297-304[Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://repository.buk.by:8080/jspui/bitstream/123456789/3228/1/Razvitie%20horovoy%20muzyki%20Kityaya.PDF>.

4. Янь Лю Формирование жанровых традиций в китайской хоровой музыке. [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://repository.buk.by:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/430/Formirovanie%20zhanrovyyh.pdf?sequence=1>.

5. 安·萨巴。合唱艺术. – 重庆: 出版商西南师范大学, 2008. – 229 s.